

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת עקב

הגיליון השבועי לכל יהודי 918

י"ט במנחם-אב התשס"ד
(6.8.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

שישים שנה

בשבת זו, כ' במנחם-אב, יחול יום ההילולא השישים של הגאון המקובל רבי לוי-יצחק שניאורסון, אביו של הרבי מליובאוויטש, שנסתלק בגלותו באלמה-אטה בשנת תש"ד. בחודשים האחרונים נתגלה אוצר של מסמכים הקשורים בו, ובהם מכתבים שכתב הרבי להוריו. האוצר הזה מופיע השבוע בחוברת מהודרת. בארה"ב מתקיים השבוע 'ירחי כלה' על שמו במתכונת מורחבת, בקריית 'גן-ישראל' בהרי הקטסקילס.

יום של תורה

ביום שלישי, כ"ג במנחם-אב, יתקיים בהיכל ישיבת תומכי-תמימים בכפר-חב"ד יום של תורה — 'ירחי כלה'. מהשעה 12 בצהריים ועד 9 בערב יושמעו שיעורים במגוון רחב של סוגיות, נגלה ובחסידות, מפי גדולי הרבנים, ראשי-הישיבות והמשפיעים. יושם דגש בסוגיות הלכתיות — שבת, דיני ממונות, התדיינות בדין-תורה ועוד. יום זה נועד במיוחד לציבור של 'בעלי-בתים', ובכך ניתנת להם הזדמנות להקדיש יום ללימוד תורה וליהנות משיעורים מעולים. לפרטים: **הדרך הישרה**, טל' 066-691818.

אין שום סגולה

לפני שבועיים התפרסמה ב'שיחת השבוע' מודעה פרסומית דבר סגולה בעפר שנלקח ממנהרות הכותל, וצויין שהדבר הוא בברכת הגאון רבי שלום הדיא, ראש ישיבת המקובלים בית-אל בירושלים. הרב הדיא מוחה על כך במכתב למערכת: "לא נתתי שום סגולה מהעפר, רק אישרתי שהעפר נלקח ממנהרות הכותל. ומאחר שנעשה הפרסום אני מודיע שאין שום סגולה וברכה מהעפר, והוא רק עפר מאדמת הקודש ותו לא".

זמני השבוע

יְוֹשֵׁלִים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	ניו-יורק
כניסת השבת	7:04	7:11	6:56	7:06
צאת השבת	8:10	8:12	8:10	8:08

פרקי אבות: פרק ה

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיר-הלל לארץ-ישראל

הגיע הזמן להתנער מהחששות ולחזור לטפח את האהבה לארץ-ישראל. יש להשריש בלב ילד יהודי אהבה עזה כל-כך לארץ-ישראל, שלא יעלה כלל על דעתו לעזבה לעולם

בין הערכים האנושיים הקיימים בכל אומה ולשון קיים הערך ששמו אהבת מולדת. כל עם מטפח את הערך הזה ובונה מיתוסים שממחישים אותו ומשמישים לו מופת חי. כל עם מספר בשבחה של ארצו, עברה ונופיה, כדי ליצור בלב בני-העם קשר רגשי אל האדמה שעליה הם חיים.

בעם-ישראל זה הרבה יותר מאהבת מולדת. היחס לארץ-ישראל אינו דומה ליחסו של הצרפתי לצרפת. לארץ-ישראל יש מימד של קדושה. שבחה של הארץ אינו רק ביפי נופיה ובאוצרות הטבע שבה, אלא גם בקדושה השורה בה, בכך שזו ארץ הבחירה — פלטרין של מלך.

פרי מארץ-ישראל

אלפיים שנות גלות הזינה האהבה לארץ-ישראל את אמונתם של היהודים. עליה חלמו, אליה התפללו. יהודים שמרו כל דבר שיש לו קשר כלשהו לארץ-ישראל כעל אוצר יקר. בכמה אהבה וקדושה היו עוטפים חפץ שהגיע מארץ-ישראל, על-אחת-כמה-זכמה פרי. פירות מארץ-ישראל — רק המילים הללו היו מציתות את הדמיון ומעלות לחלוות בעיניים.

חזרנו לארץ-ישראל, אנו חיים בה, נושמים את אווירה, אוכלים מפירותיה — ואולם נדמה שמשוה בזיקה לארץ נפגע. אמנם טבעי הדבר, שהשגרה וקשיי היום-יום שוחקים את הרגשות. האדם, מטבעו, מפתח רגשות עמוקים יותר לדברים בלתי-מושגים, וכשהוא משיגם — רגשותיו כלפיהם מתקשים. ועם זה, קרה כאן דבר חמור יותר.

אולי זה הוויכוח הנצחי על ה'שטחים', שיצר בקרב חוגים מסויימים רתיעה מטיפוח האהבה לארץ. אולי ההתרחקות מהתורה הרחיקה רבים גם מהיחס היהודי המסורתי לארץ-ישראל. בין כך ובין כך, עובדה היא שאין מטפחים עוד, בעוצמה הדרושה, את הערך היהודי הגדול הזה, 'ארץ-ישראל'.

ארץ-ישראל ביהדות אינה רק ארץ מגורים. יש

תמיד עיני ה' בה

מי שמבקש למצוא שיר-הלל לארץ-ישראל, יטה אוזנו לקריאת-התורה בפרשת השבוע הנוכחית: "כי ה' אלוך מביאך אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים, עיינות ותהומות, יוצאים בבקעה ובהר. ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית-שמן ודבש... ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת".

בפסוקים האלה, ובאחרים, התורה מתארת את ארץ ההבטחה, ואולם השיא מגיע בסוף: "ארץ אשר ה' אלוך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלוך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה" — זו הארץ שהקב"ה, כביכול, אינו פוסק מלשים את לבו אליה. בה נתונות עיניו תמיד. והדור שלנו אכן רואה במוחש, כיצד הקב"ה מגן ושומר על הארץ באורח על-טבעי לגמרי, בניסיניסים שכבר היו לשגרת-חיים.

הגיע הזמן להתנער מכל הפחדים והחששות ולחזור לטפח את האהבה לארץ-ישראל. נער יהודי צריך להרגיש קשר נפשי עמוק לחברון, שם טמונים אבותיו ואימותיו; לבית-לחם, שם רחל אמנו מבקשת רחמים על בניה; לירושלים, שם עתיד להיבנות בית-המקדש השלישי; לנגב ולגליל, לבקעת הירדן ולשפלה — לכל הארץ שהנחיל לנו הקב"ה. יש להשריש בלב ילד יהודי אהבה עזה כל-כך לארץ-ישראל, שלא יעלה כלל על דעתו לעזבה לעולם.

ונוסף על כל אלה ראוי לזכור, כי קדושת הארץ מחייבת התנהגות מתאימה. בפלטרין של מלך אי-אפשר להתנהג כמו בשוק. החינוך לקדושת הארץ מוליד הכרה בצורך להתקדש בעצמנו, במחשבה, בדיבור ובמעשה, כדי שנהיה ראויים לזכות הגדולה הזאת שניתנה לנו: לחיות כיהודים בארץ-ישראל, הארץ הנבחרת שניתנה לעם הנבחר.

התזכורת המתמדת של המזוזה

מובדל מענייני העולם ועוסק בענייני קדושה. זה גם עניינה של הציצית, המקיפה אותו ומסובבת אותו במצוות. לעומתן, המזוזה קבועה בפתח הבית דווקא "בטפח הסמוך לחוץ", והיא מדגישה את הקשר של יהודי לקב"ה גם בצאתו "החוצה", לעוסק בענייני העולם הזה הגשמיים.

לא להינתק

המזוזה מזכירה לאדם, שגם כשהוא עובד לפרנסתו או עוסק בענייני הגשמיים, הוא אינו מתנתק חלילה מקדושתו של הקב"ה. להפך, המזוזה מעירה אותו "משנתו ושיגותיו בהבלי הזמן", וגורמת לו לזכור את אהבתו לקב"ה גם כשהוא עוסק בצרכיו הגשמיים.

וזה מה שהרמב"ם מדגיש, שהאדם חייב "להיזהר" במזוזה: עליו לקלוט את התזכורת המתמדת שהמזוזה מזכירה לו. לזכור גם בשעה שהוא יוצא 'החוצה' את אהבתו לקב"ה, כדי שגם עיסוקיו בענייני העולם יהיו לשם שמים, ואף בבחינת "בכל דרכיך דעהו".

(לקוטי שיחות כרך כט, עמ' 61)

לעורר אצל האדם לאהוב את ה' ולהתעורר "משנתו ושיגותיו בהבלי הזמן".

בזה ייחודה של המזוזה אף על שתי המצוות הנוספות שהרמב"ם מציין, כמצוות שמזכירות את הקב"ה: במצוות תפילין השפעתה הרוחנית נובעת מקדושתן, שכאשר האדם מניח תפילין, קדושתן משפיעה עליו לזכור את הקב"ה. בציצית נובעת סגולת הזיכרון מהעובדה שהיא שקולה כנגד כל המצוות, וכל המצוות מרומזות בה. אולם במזוזה – עצם מציאותה (ולא תכונה נוספת שיש בה) מזכירה את הקב"ה.

פנים וחוץ

עוד דבר שמייחד את המזוזה לעומת תפילין וציצית: מבנה החיים של יהודי מורכב בכללותו משני מצבים – כשהוא נמצא 'בפנים', בד' אמות של תורה ותפילה וקיום מצוות, וכשהוא נמצא 'בחוץ', בצאתו לעולם לעסוק בענייניו ובצרכיו הגשמיים.

תפילין וציצית קשורות יותר להימצאותו של היהודי 'בפנים'. כשיהודי מניח תפילין, הוא

פרשנתו מצווה הקב"ה את עמי-ישראל לקבוע מזוזות בפתחי הבתים והשערים. על מצווה זו אומר הרמב"ם: "חייב אדם להיזהר במזוזה... וכל זמן שייכנס ויצא יפגע בייחוד השם, שמו של הקב"ה, ויזכור אהבתו וייעור משנתו ושיגותיו בהבלי הזמן".

ומוסיף הרמב"ם: "אמרו חכמים הראשונים, כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו – מוחזק הוא שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירין רבים, והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא, שנאמר: 'חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם'".

פעולה בנפש

כשהרמב"ם כותב ש"חייב אדם להיזהר במזוזה" אין כוונתו לזהירות בקיום המצוות, אלא בפעולתה הרוחנית של המזוזה על נפשו של האדם. קיומה של המצווה הוא לקבוע אותה בפתחי הבית, ולאחר מכן לוודא שהיא נשארת שם. כאן מדובר במה שהמזוזה אמורה לפעול על האדם: הואיל ויש בה "ייחוד השם, שמו של הקב"ה", היא צריכה

מן המעייין

נושא השבוע: אכילה ושתיה

אמרת השבוע

הכול כתוב

הצדיק רבי זליג משרענצק הגיע פעם אחת לבקר אצל נכדו, הצדיק רבי יחיאל-מאיר מגוסטינין. הוא הגיע בבוקר, ורבי יחיאל-מאיר עדיין לא התפלל. ביקש הנכד מסבו לשבת לאכול ארוחת-בוקר ולא להמתין לו עד שיסיים את תפילתו. הסב דווקא רצה לחכות, אבל הנכד הפציר בו עד שנעתר.

כשחזר רבי יחיאל-מאיר מהתפילה אמר לו סבו: "אומר לך 'רוח-הקודש' – לא התפלל היום ביישוב-הדעת".

התפלא הנכד: "איך ידעת?".

השיב רבי זליג: "ב'חובת הלבבות' כתוב שהמתפלל בלא כוונה דומה למי שנותן לחברו לאכול והוא אינו אוכל עמו. מכיוון שנתת לי לאכול ולא אכלת עמי, ודאי התפללת בלא כוונה..."

שנאמר (נדרים מט): "הבבלים הטיפשים שאוכלים לחם בלחם". אדם שאין בו תבונה אוכל כדי שיהיה לו כוח לעבוד, ועובד כדי שיוכל לאכול.

(יסוד העיקרים)

ניצוצות עליונים

"פי ה'" – הן האותיות של עשרת המאמרות, שבהם נברא העולם, המלוכשים תמיד בתוך הבריאה להחיותה ולקיימה. כאשר האדם אוכל לחם, הוא ניזון מהמאמר "תדשא הארץ" המלוכש בלחם. ואף שבאדם מלוכש המאמר "נעשה אדם", בכל-זאת הוא זקוק למאמרים האלוקיים שבדומם, צומח וחי, שכן שורשם נעלה משורשו של האדם.

(לקוטי תורה)

התעלות המאכל

האכילה מחזקת את המוח ואת הלב בעבודת הבורא. בכוח האכילה מתבונן המוח בגדולת ה' והלב מתעורר לאהבת ה'. מהמאכל נעשה דם, שמחיה את הלב ואת המוח. כך המאכל מתעלה, ונהפך ללב ולמוח של אדם.

(תורה אור)

לחם אלוקי

"ויאכילך את המן... למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" (דברים ח, יג). כשבני-ישראל אכל את המן, שהיה לחם מן השמים, הרגישו שהם חיים מן האלוקות שבלחם ולא מגשמיותו. מזה למדו שכן הוא גם בלחם מן הארץ, שלא גשמיות הלחם מחיה אלא הניצוץ האלוקי שבו.

(הבעל-שם-טוב)

הברכה מעוררת

"על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". כשאדם מברך את ברכת הנהנין ככוונה לפני האכילה ומזכיר שם שמים, הוא מעורר ומגלה את החיות האלוקית שבמאכל, בבחינת "מצא מין את מינו", ואז הוא ניזון וחי מחיות זו.

(כתר שם טוב)

לאכול כדי לחיות

"לא על הלחם לבדו יחיה האדם". תכלית חיי האדם אינה למען הלחם. אדם צריך לאכול כדי שיוכל לחיות, ולא שיחיה כדי לאכול. זהו

טובה אחרונה

בשבוע שעבר נפטר בירושלים הרב יצחק זילבר, שהכול הכירוהו בשל גאונותו וצדקותו המיוחדות. הרב זילבר ומשפחתו עלו ארצה מרוסיה בשנת תשל"ב, וכאן התחיל הציבור בארץ להכירו. חייו ופועלו בשנים שקדמו לכך נשאר, מטבע הדברים, ידועים ומוכרים פחות לציבור.

חייו מאחורי מסך-הברזל התאפיינו במסירות-נפש חסרת-פשרות לכל עניין שבקדושה. דמותו המיוחדת בלטה גם על רקע העובדה שעל-אף שורשיו הליטאיים (סבו התגורר בראגובה שבפלך פוניבז'), בילה הרב זילבר חלק ניכר משנות חייו הבוגרות ברוסיה (כארבע-עשרה שנה), בקרב חסידי חב"ד בטשקנט, והיה אחד מבני-החבורה.

מספר הרב בצלאל שיף, מנהל אגודת שמ"ד (שומרי מצוות יוצאי רוסיה):

הרב זילבר ברח לטשקנט מקזאן. הוא עלה לרכבת ונמלט מעירו לאחר שבית-משפט מקומי שלל ממנו את זכות ההורות על שני ילדיו. זאת, מכיוון שנתפס שומר תורה ומצוות, ובחקירתו אף העז להודות כי הוא מאמין באלוקים. אדם כזה נפסל, אליבא דהקומוניסטים, לגדל ילדים.

גם משפחתו הגיעה לטשקנט בנסיבות דומות. כמותנו היו עוד רבים שנדרפו על-ידי השלטון בשל דבקותם ביהדותם. כך נוצרה בטשקנט קהילה גדולה של פליטים אשכנזים, יראים ושלמים – מרביתם חסידי חב"ד.

חיי הקהילה בטשקנט היו מפותחים כל-כך, עד שהיה בהם מקום לשני רבנים גדולים בתורה ובחסידות – הרב שמריהו מרינובסקי והרב זלמן פבזנר (בובער). מסיבה שאינה ברורה לי עד עצם היום הזה, נהגו השלטונות בטשקנט מידה רבה של העלמת-עין כלפי יהודים ויהדות.

כשהגיע הרב זילבר לטשקנט לא הכירו איש, אך הכול הבחינו שמדובר ביהודי של צורה, ומיד דאגו לכל צרכיו. המעבר לטשקנט היה בעבורו הלם חיובי. לפתע הוא נמצא בסביבה יהודית-חסידיית – אוכל כשר, שחיטה מהודרת, שבת, חגים, שיעורי תורה, התוועדויות ועוד. הוא כאילו החל לחיות מחדש.

לפרנסתו עבדו אני ועוד כמה חסידים עם הרב זילבר במפעל שייצר שלטים. הפקנו שלטים מכל

היראה – "דבר קטן"

כאשר משה רבנו מעורר את בני-ישראל לירא מהקב"ה, הוא אומר: "ועתה ישראל, מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי-אם ליראה את ה' אלוקיך". הדברים נשמעים כאילו יראת ה' היא דבר קטן, כאילו משה רבנו אומר – אין מבקשים מכם אלא דבר קטן וזעיר. על כך שואלת הגמרא (מגילה כה,א): "מכלל ידראה מילתא זוטרתא היא?!" [=מכאן עולה שיראה דבר קטן היא?!]. משיבה הגמרא: "אין, לגבי משה רבנו מילתא זוטרתא היא" [=כן, לגבי משה רבנו דבר קטן היא].

הגמרא אף מביאה משל: "משל לאדם שמבקשים הימנו כלי גדול ויש לו, דומה עליו ככלי קטן. קטן ואין לו – דומה עליו ככלי גדול". כלומר, גם אם הדבר גדול הוא, אבל מצוי ברשותו של האדם, נחשב הדבר בעיניו דבר קטן.

ניצוצות מנשמת משה

על כך שואל רבנו הזקן בספר התניא (תחילת פרק מב) שאלה פשוטה: לו היה הקב"ה אומר למשה רבנו שאין הוא תובע ממנו אלא שתהיה לו יראת-שמים, הייתה מובנת תשובת הגמרא, שלגבי משה זה דבר קטן; אבל הלא תביעה זו מופנית לכל יהודי באשר הוא. התורה אומרת: "ועתה ישראל, מה ה' אלוקיך שואל מעמך", כלומר, זו תביעה מכל אדם מישראל. מהו אפוא התירוץ שלגבי משה זה דבר קטן?

מסביר רבנו הזקן: "אלא העניין הוא, כי כל נפש ונפש מבית-ישראל יש בה מביחנת משה רבנו עליו השלום". כלומר, משה רבנו איננו רק דמות היסטורית, אלא הוא מציאות נצחית הקיימת בנפשו של כל יהודי, במשך כל הדורות. בכל יהודי ויהודי יש משהו ממשה רבנו, ובכוח הניצוץ הזה של משה, שקיים בנפשו של כל יהודי, אפשר לומר לכל יהודי כי יראת-שמים היא "מילתא זוטרתא" לגביו.

לאחר מכן מוסיף רבנו הזקן ואומר: "ועוד זאת יתר-על-כן, בכל דור ודור יורדין ניצוצין מנשמת משה רבנו ע"ה ומתלבשין בגוף ונפש של חכמי הדור, עיני העדה, ללמד דעת את העם ולידע גדולת ה' ולעבדו בלב ונפש". גם אם קשה לכל יהודי לעורר בעצמו את הניצוץ של משה שטמון בנפשו, הוא יכול להיות קשור לצדיקים, חכמי הדור, עיני העדה, שבהם מתלבש ניצוץ גדול יותר של משה רבנו, והם יגלו בליבו את יראת ה'. כך נעשית יראת ה' בבחינת דבר קטן, הקרוב לכל יהודי.

השפעה מהגוף ומהנפש

רבנו הזקן מדגיש, שההתלבשות של ניצוץ משה בקרב חכמי הדור היא "בגוף ונפש". כלומר, הכוח האלוקי המיוחד של משה רבנו קיים הן בגופם והן בנפשם של צדיקי הדורות. מזה למדו חסידים, שאת ההשפעה של הצדיק צריך לקבל הן מגופו והן מנפשו: מנפשו מקבלים השפעה על-ידי תורתו וכל יתר ההשפעות הרוחניות שלו, ומגופו מקבלים שפע על-ידי ראיית פניו, כי בראיית פני הצדיק מקבלים גם-כן כוחות רוחניים, הנובעים מאותה התלבשות של ניצוצות מנשמת משה רבנו בגופו של הצדיק.

ואם כך בכל הצדיקים שבכל דור ודור, הרי התלבשות זו של נשמת משה היא ביתר-שאת וביתר-עוז בקרבם של צדיק הדור, נשיא הדור, שעליו אמרו חז"ל (בראשית-רבה נז,ז): "אין דור שאין בו כמשה", שכן בכל דור ודור חייב להיות צדיק שהוא בבחינת 'משה', שבו מתלבשת נשמת משה רבנו (ראה לקוטי שיחות כרך כו, עמ' 7).

לכן חשובה כל-כך ההתקשרות לצדיקים בכלל ולנשיא הדור במיוחד, כי רק על-ידי התקשרות זו אנו יכולים לקבל את הכוחות הדרושים כדי שגם לנו תהיה יראת ה' בבחינת "מילתא זוטרתא", וכך נוכל לעבוד את ה' בשלמות.

אגב עבודה, ושהותיר עליו רושם עז: המפעל שכן בקומה שנייה. יום אחד, בעיצומה של עבודה, אנו שומעים מכיוון החצר צלילי תזמורת. היה ברור שזו הלווייה, שכן הגויים המקומיים נהגו לנגן בהלוויותיהם. הצצנו מהחלון וראינו למטה בחצר

הסוגים; מתמרורים ענקיים ועד דסקיות-יצרן קטנות למכונות. יום העבודה שלנו נפתח כל בוקר בלימוד נגלה וחסידות. גם במהלך העבודה עסקנו רבות בתורה. הרב זילבר ידע נ"ך על-פה. אספר כאן סיפור שאירע פעם אחת,

אנשים מקיפים ארון-קבורה פתוח. בארון שכב המנוח, חנוט בחליפה מהודרת. סמוך לו עמדו שני חתנים, שנראו נושאי תפקידים בכירים במפלגה (הקומוניסטית).

לפתע ניתר הרב זילבר ממקומו. רגע אחד, קרא, "אני מכיר את המנוח; הוא יהודי!". הוא נקב בשמו והוסיף: "הלה תיקן פרימוסים בשוק, וכל אישה יהודייה שנכנסה אליו נהג לשאול אם היא שומרת שבת. אם הבטיחה לו האישה כי לא תשתמש בפרימוס בשבת, תיקן לה אותו חיים אין-כסף". כעבור רגע נוסף של מחשבה, אמר: "מוכרחים לעשות משהו למענו".

הוא שלח אותי להביא מקדחה ידנית. לאחר שהבאתיה לו ירד למטה, נטמע בין המלווים, התקרב לארון-הקבורה, וכך, בעוד הכול עסוקים בטקס – התכופץ אל הארון והחל לנקב בו חורים, ליד רגלי המנוח. זאת כדי שייקבר כהלכה – על-גבי האדמה עצמה. כשסיים זאת שב למפעל. "נו, משהו פעלנו", הפטיר בסופו.

אך כעבור רגע הרגיש שלא עשה דיי. "היהודי הזה ראוי שנעשה למענו קצת יותר", הרחר בקול רם. הוא קרא לנו לבוא עמו ולהצטרף אליו אל המלווים. ראשונה נסעה משאית ובה הארון, ואחריה נסע אוטובוס עם המלווים, ואחנתו ביניהם.

כשהגענו לבית-הקברות זינקנו ראשונים מהאוטובוס. הרב זילבר הורה לנו בשקט למהר אל המשאית ולהוריד מעליה את הארון. בפקודתו נשאנו את הארון לחדר-טהרה, כל-זאת קודם שבני-משפחה והמלווים קלטו מה קורה. בדרך הספיק הרב זילבר לבקש משומר בית-הקברות היהודי (איצ'ה-מאיר, כמדומני, היה שמו), לעכב את המלווים.

נכנסנו לחדר-טהרה, הפשטנו את הנפטר וערכנו לו טהרה כדן. אני חייב להודות, שבעבורי – בחור כבן שבע-עשרה – זו הייתה פעולה לא-קלה לביצוע. אבל הרב זילבר לא הניח לנו לחשוב ולהתלבט. צריך – עושים.

לאחר הטהרה הלבשנו את הנפטר בתכריכים, החזרנו אותו לארון ונשאנו את הארון החוצה אל המלווים. אמנם חתניו של המנוח לא ידעו מה בדיוק עשינו שם בפנים, אך הם קלטו שהעלמנו לשעה קלה את הארון עם המנוח בתוכו, ורתחו מזעם ממש.

הרב זילבר לא נבהל. בשקט וברגע ניגש אליהם ואמר: "אבא שלכם היה צדיק, ואנו באנו לחלוק לו כבוד יהודי אחרון. כעת אתם יכולים לקבור אותו".

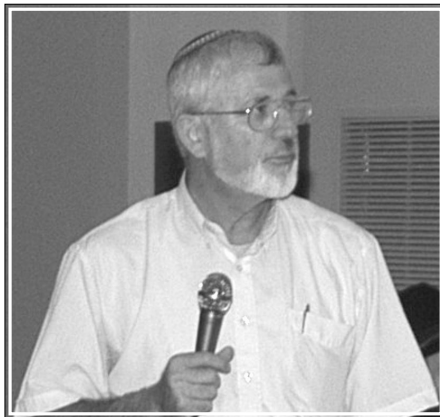
ונהגת בזהירות

תלמידיו כיצד לנהוג כאשר רכב במסלול הנגדי סוטה שמאלה לקראת תאונה חזיתית. שום מורה גם אינו מלמד כיצד יש להגיב כאשר מזהים מכונית על הכביש. זה תפקידו של הקורס שלנו.

בין ההלכה לחוק

בחומר-העזר שבו קנטרוביץ' משתמש כלולות השוואות מעניינות בין פסקאות במשנה, בגמרא, ברמב"ם ובספרות השו"ת לחוקי התעבורה. הנה, לדוגמה, ציטוט משו"ת הרא"ש: "הרוכב על סוס, אין לו רשות לרוץ במקום שיש בני-אדם רוכבים או הולכים, שמא לא יוכל לעמוד כשידצה בכך. ואם רץ והזיק, פושע הוא". וזה לשון חוק תעבורה מספר 51: "לא ינהג אדם רכב אלא במהירות סבירה, בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב".

"אף-על-פי שאנו מצווים על 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', יהודים שומרי מצוות מתרשמים לפעמים יותר מפסקי-הלכה, וההקבלה בין אלה לאלה מעצימה את הפגמת המסר", אומר קנטרוביץ'.

קנטרוביץ': מתאם בין הלכות לחוקי התעבורה

עם סימולטור, הממחיש נסיעה על הכביש, ובכלל זה מצבי-חירום. ה'נהג' הנבחר יושב מול מרקע, שעליו מוקרנת תנועת כלי-רכב דור-כיוונית. הוא אווז הנהג ומדווש ברגליו, כמו במכונית אמיתית. כל אלה יוצרים הדמיה מוחשית של נהיגה. ה'נוסעים' מאחור משיאים עצות, מעודדים, מזהירים ויוצרים אפקט של לחץ סביבתי על ה'נהג'.

תגובה ליפתאום'

"מילת-המפתח בתאונות-דרכים היא – 'פּתאום'." פתאום המכונית סטתה... 'פתאום הילד קפץ לכביש...'. הרעיון הוא להביא בחשבון מראש את כל ה'פתאומים' האלה וללמוד כיצד להגיב עליהם נכון", מסביר קנטרוביץ'. "שום מורה לנהיגה אינו מלמד את

די שבוע בשבוע אנוחנו שומעים את סיכום הקטל בדרכים. חמישה, שבעה או עשרה בני-אדם. מאות פצועים. אנוחנו פולטים אנוח וממשיכים הלאה. כביכול מה אפשר לעשות? תאונות-דרכים הן כמו מגז-אוויר – הכול מדברים עליו אך אין איש עושה דבר לשנותו.

אבי קנטרוביץ', מ'נהיגה כהלכה', מתקומם: יש מה לעשות! הקטל בדרכים משול בעיניו לסוג של מגפה. כשם שלמגפות יש עונות קבועות של התפרצות, כך בקיץ נוסק גרף התאונות מעלה. הסיבות: הרבה יותר ילדים משוטטים בחוצות והרבה יותר צעירים – ובהם בני-ישיבות – אווזים בהגה. אבל יש עוד סיבה להשוואה למחלה – היכולת להתחסן מראש ולהימנע מחשיפה למצבי סיכון.

המפתח: חינוך

"נדרשת מאיתנו פעולה שהיא חינוכית ביסודה", אומר קנטרוביץ'. "הכרת המוגבלות שלנו כבני-אדם; הענקת המודעות למשמעותה של פעולה עליו ועל הסביבה; אימון מוקדם בשליטה עצמית ובבניית מערכת תגובות נכונה בעת לחץ".

כשקנטרוביץ' (55), תושב רעננה, מדבר על חינוך, הוא מדבר על תחום שבו עסק רוב שנות חייו. שלושים וחמש שנה פעל בשדה החינוך התורני. הוא ניהל את כפר-הנוער הדתי, את קריית יעקב הרצוג בכפר-סבא ואת הישיבה התיכונית בעיר מגוריו. לפני כארבע שנים עשה הסבה לסגונית הזהירות בדרכים.

תחילה שימש המנחה המחוזי של תל-אביב בנושא הזהירות בדרכים, לכל בתי-הספר העל-יסודיים. בעת האחרונה הוא מריץ ברחבי הארץ קורס שנקרא 'נהיגה כהלכה'. במוקד הקורס – פעילות קבוצתית

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
סל בריאות פרטי למשפחה
 אקשיות בריאות כל נוסף כל חנייה כל חנייה כל חנייה
 ניתוחים, השתלות, תרופות מיוחדות, טיפולים מיוחדים, ביקור רופא 24 שעות ביממה. התייעצות עם מומחים
חדש כולל תוכנית טיעונית להורים במחיר הזול ביותר במדינתנו
מאמינים בביטוח כהלכה
1800-39-33-39

רשת גני חבי"ד
להתחיל את החיים ברגל ימין
 מאות גני-ילדים מעולים, בכל רחבי הארץ, ממתנינים לילדיכם מוקד ארצי (24 שעות ביממה):
1700 700 358

פִּינֵת הַהֲלָכָה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שבעת ימי המשתה

שאלה: איך מחשבים את 'שבעת ימי המשתה' של חתן וכלה?

תשובה: ב'שבעת ימי המשתה' שלאחר החופה אומרים (בתנאים מסוימים) 'שבע ברכות' לאחר ברכת המזון. כמורכב אין אומרים תחנון במניין שהחתן מתפלל בו (ולמנהג העולם – במניין שהחתן נוכח בו).

שבעה ימים אלו אינם נמנים 'מעט לעת', אלא יום החופה נחשב ליום אחד, ו'מקצת היום – ככולו', והלילה שאחריו כבר נחשב ליום השני. לכן אם החופה התקיימה ביום רביעי – יהיה היום האחרון של השבע ברכות' ביום שלישי הבא.

השעה הקובעת לעניין זה היא שעת סיום השבע ברכות מתחת לחופה. לדוגמה, אם נסתיימו הברכות ביום רביעי לפני השקיעה, נחשב יום רביעי לאחד מימי המשתה, והיום האחרון של השבע ברכות' יהיה ביום שלישי הבא. אם נסתיימו הברכות ביום רביעי לאחר צאת הכוכבים,

נחשב יום חמישי ליום הראשון, וה'שבע ברכות' יסתיימו ביום רביעי הבא.

אם אמירת הברכות נסתיימה בין השמשות (לאחר השקיעה וקודם צאת הכוכבים), שזמן זה הוא ספק יום ספק לילה, מונים את שבעת הימים מהיום החולף, משום ש"ספק ברכות – להקל".

כל זה לעניין אמירת 'שבע ברכות'. אולם לעניין פטור מאמירת 'תחנון' הביאו פוסקים רבים (ומהם: שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, משנה ברורה וכף החיים) את הכנסת הגדולה, שאין אומרים תחנון כשמתפללים עם החתן עד שבעה 'מעט-לעת' מיום החופה.

מקורות: אה"ע סי' סב ס"ו ברמ"א, ח"מ ופתחי תשובה. ערוה"ש שם ס"א. או"ח סי' קלא: כנה"ג הגהות ב"י אות כ, מנ"א סוס"ק יב, שו"ע אדמו"ר הזקן סוס"ו, ש"עית ס"ק יד, ערוך השלחן סי' ז, משנ"ב ס"ק כו, כה"ח ס"ק פח. הגהות חכמת שלמה. פסקי תשובות סק"ח. שו"ת יביע אומר ח"ה אה"ע סי' ז, ושי"ב. הנישואין כהלכתם פי"ד ס"ד-יב ונטעי נבראל הל' נישואין פרק קט, ושי"ב. וראה בסי' מנהג ישראל תורה ח"ד, מנהגי החופה ס"ק ל.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 1-700-704120

